

Maatalousjaoston kuuleminen 11.3.2022

Näkemys Ukrainan sodan myötä muuttuneen tilanteen vaikutuksista Suomen maatalouteen ja elintarvikkeiden saatavuuteen.

Maa- ja metsätalousministeriö

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Maatalousekonomisti Antti Unnaslahti

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen

Kansainvälinen tilanne

Ukrainan ja Venäjän merkitys kansainvälisillä maatalousraaka-ainemarkkinoilla

- Ukrainan päävilja on maissi 30-40 milj. tn tuotantomäärällä, vehnä 25-33 milj. tn ja kolmantena ohra n. 10 milj. tn.
- Kansainvälisessä vertailussa Ukrainan maissituotanto on noin 3 % koko maailman tuotannosta, mutta vehnällä sen osuus on 15 % ja ohralla 7 %.
- Tällä satokaudella Ukrainan osuus maailman kaupankäynnistä olisi ollut vehnällä 12 %, maissilla 18 %, ohralla 12 % ja rapsilla 16 %.
- Mustanmeri alueella normaalisti kilpailukykyisimmät: Venäjän ja Ukrainan vehnän vientimäärä on 1/3 maailman kaupasta, n. 1/5 % maissin ja 80 % auringonkukkaöljyn. Venäjä ja Ukraina ovat perinteisesti toimittaneet viljaa Pohjois-Afrikkaan, Lähi-Itään ja Aasiaan.
- EU:n tuonnista Ukrainan osuus maissista 57 % ja vehnästä 30 %. Öljykasvien tuonnista rapsi 42 % ja auringonkukansiemenistä 15 % ja –rouheesta 47 %.

Sotatoimien välittömät vaikutukset maatalousraaka-ainemarkkinoilla

- Sota sekoitti välittömästi myös maatalousraaka-aineiden maailmanmarkkinat. Entuudestaan korkeat viljojen ja öljykasvien maailmanmarkkinahinnat lähtivät vahvistumaan ennätystasolle.
- EU:ssa esimerkiksi leipävehnän vientihinta Ranskassa (fob Rouen) kohosi sotatoimien aloituspäivänä tasolle 325 €/tn ja ylitti viime joulukuussa olleen hintapiikin. Fob Rouen oli 7.3 tasolla 420 €/tn. Futuurihinnat ovat rikkoneet aiempia ennätyksiä kansainvälisissä raaka-ainepörsseissä. Välitön vaikutus muun muassa kotieläinsektorille.
- Ukrainan viljan vientitoiminta tyrehtyi (maalis- ja huhtikuu laivaukset peruttiin heti). Ukrainan jäljellä oleva viljan vientimäärä kesäkuun loppuun mennessä arviolta n. 22 milj. tn. Öljykasvien toimitukset pahasti kesken => EU, Intia ja Kiina.
- Venäjän viljan vientitoiminta supistuu 2021/2022 (arvio -16%).
- Nopealla aikataululla korvaavat toimittajat kansainvälisillä markkinoilla? Mustanmeren alueen vientitoiminnan häiriinnyttyä kauppavirrat ovat sekoittuneet.

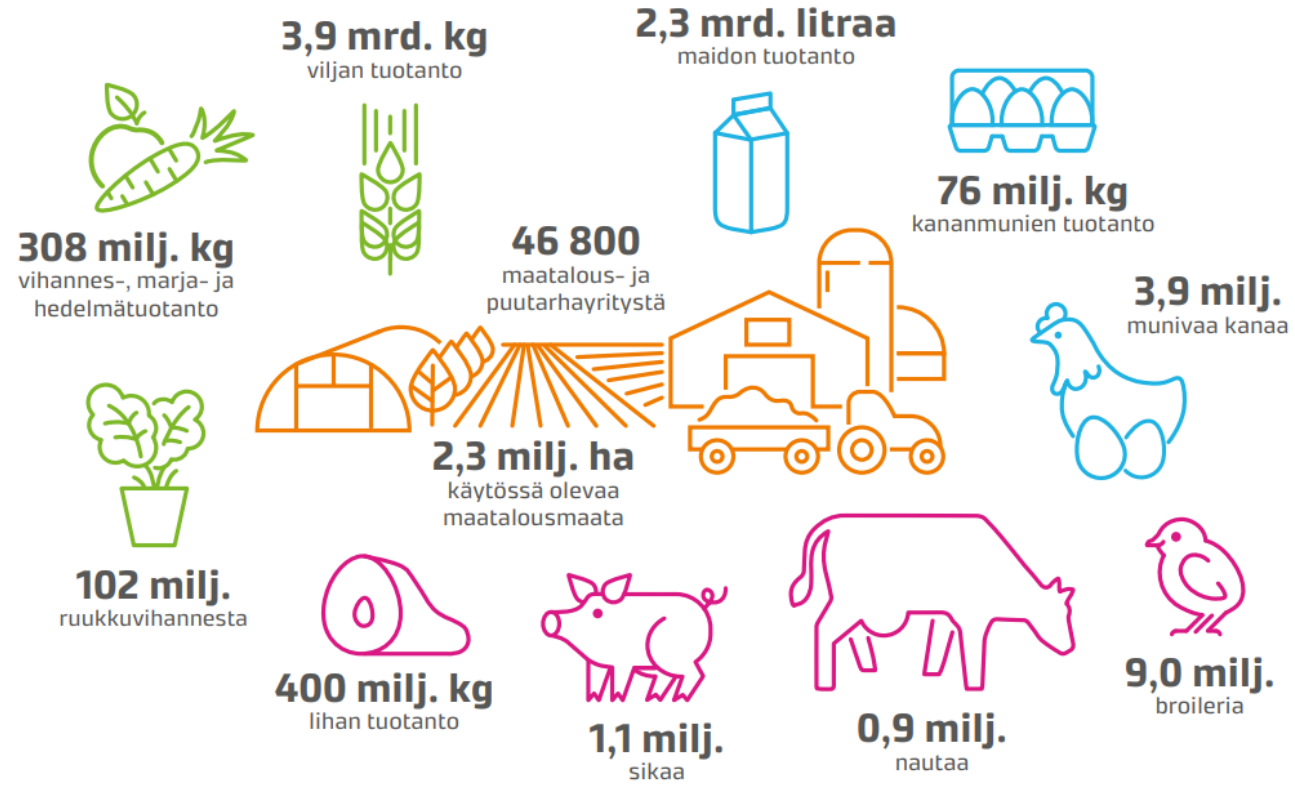
Näkymiä vuodelle 2022/2023

- Ukrainassa kevättyöt alkavat maaliskuussa, joten sota vaikuttaa niiden etenemiseen ja tulevaan satoon. Erityisesti maissin osalta.
- Sadonkorjuun osalta tilanne on arvailujen varassa. Ukraina poissa viljamarkkinoilta? Mistä korvaajat?
- Venäjän vientitoiminta 2022/23? Luotettavuus, talouspakotteet ja Venäjän vastatoimet.
- Myös muiden raaka-aineiden (öljy, maakaasu, sähkö ...) hinnat ovat jatkaneet vahvistumistaan. Luovat painetta elintarvikkeiden hintojen nousuun.
- EU:n tuontiriippuvuus Venäjästä (öljy 25%, maakaasu 30%, lannoitteet 30% ...) ja sen vähentäminen. Venäjän vientirajoitteet EU:hun? Näkyy markkinahinnoissa => maatalouden tuotantopanokset, maatalousraaka-aineet, elintarvikesektori
- Tilanteeseen on reagoitu EU:n jäsenvaltioissa: esim. Unkarissa ollaan kieltämässä viljan vienti, Bulgariassa ja Romaniassa aiotaan hidastaa viljan vientitoimitusten käsittelyä.
- Ukrainan ja Venäjän viljatoimitusten tyrehtyessä Pohjois-Afrikan ja Lähi-Idän markkinoille, heikentää se heidän ruokaturvaa. Heijasteita EU:n suuntaan?
- FAO:n maailman elintarvikehintaindeksi nousi helmikuussa ennätystasolleen.

Näkymät Suomessa

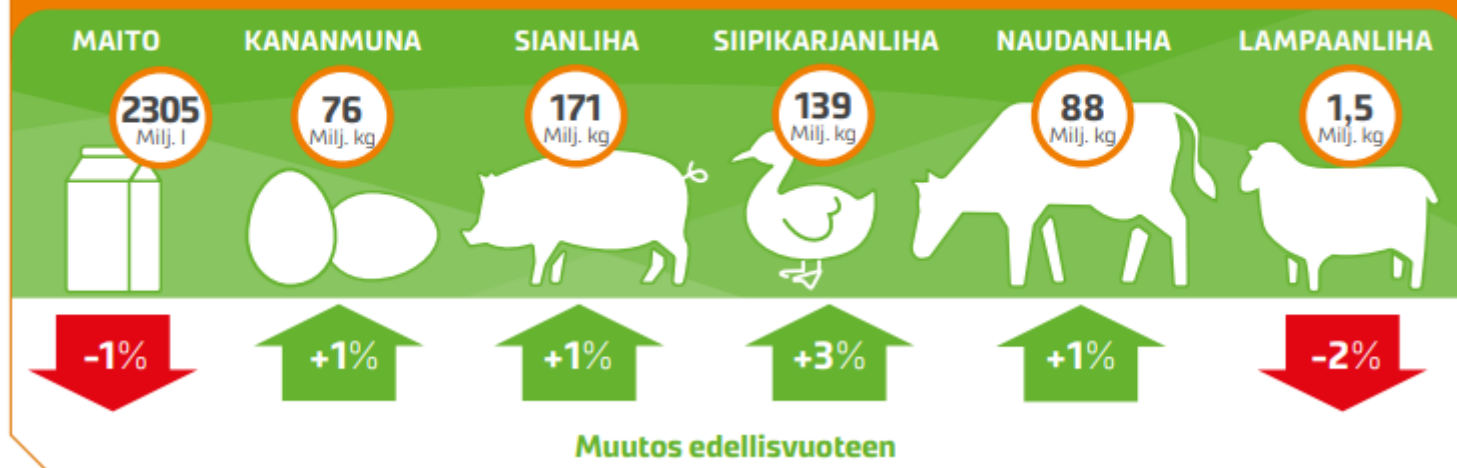

Suomen maataloustuotannon avainlukuja 2019

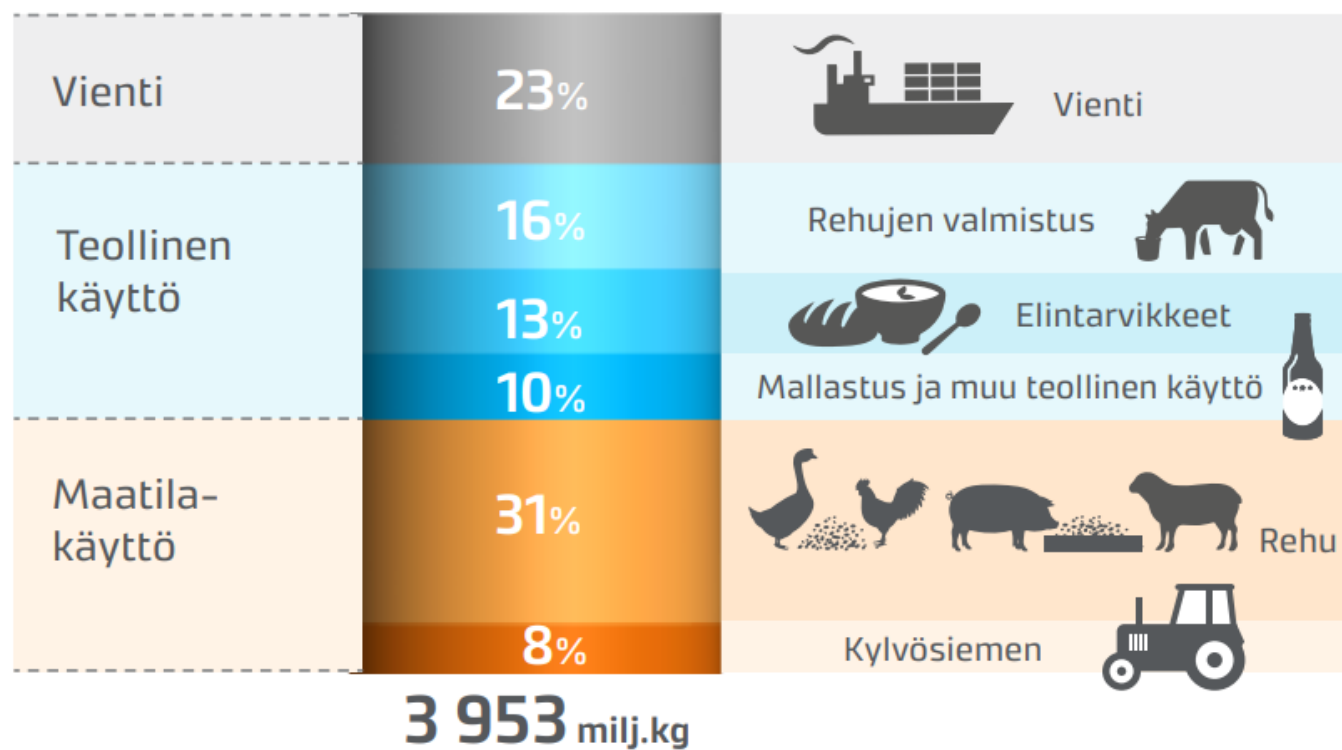

Maidon-, lihan- ja kananmunien tuotanto 2019

Viljasadon 2019 käyttö Suomessa (milj. kg)

Viljasato vuodessa (esim. 2019)
3953 milj. kg

16 % rehujen valmistus	632	
31 % maatilakäyttö (rehu)	1 225	
	1 858	miljoonaa kg viljaa

hinnan muutos	150-->270 €/tonni
	120

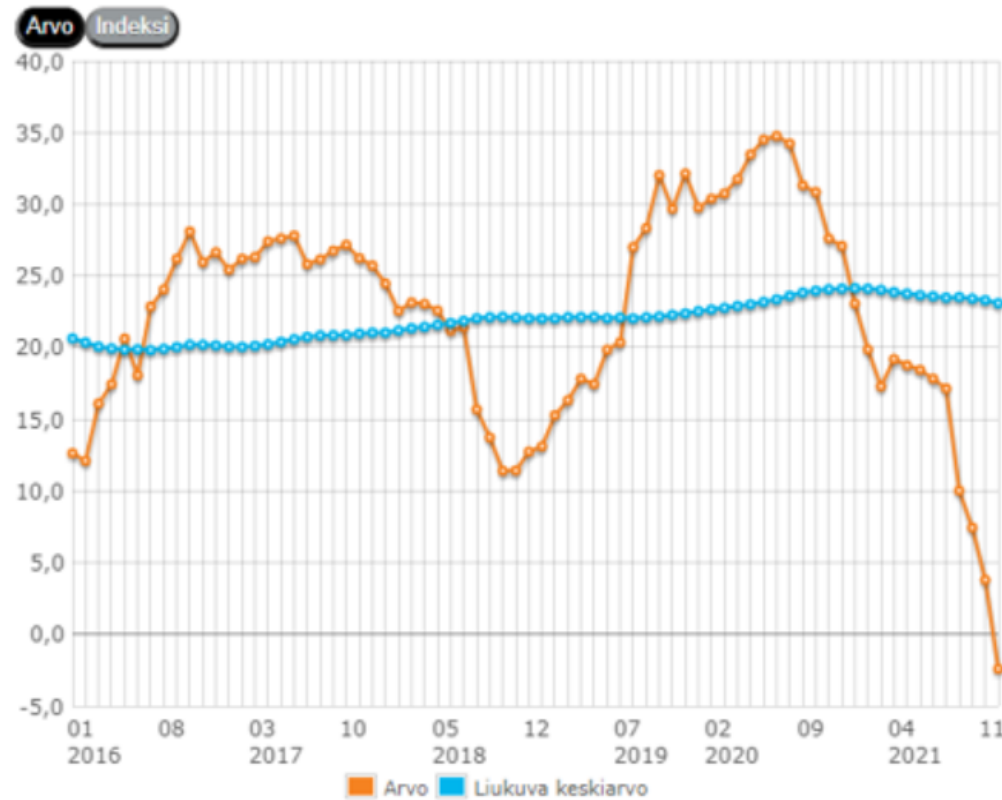
rehujen kallistuminen (pelkkä vilja)	223 miljoonaa euroa
--------------------------------------	---------------------

Sianlihatuotannon markkinamarginaalissa tuoton muodostaa sianlihatuotto.

Menoerät ovat: porsas, ohra, sian seosrehu, sähkö ja muut muuttuvat kustannukset. Marginaali lasketaan yhtä lihasikaa kohti.

Sianlihantuotannon markkinamarginaali

Lähde: Luonnonvarakeskus (www.luke.fi/markkinamarginaalit).

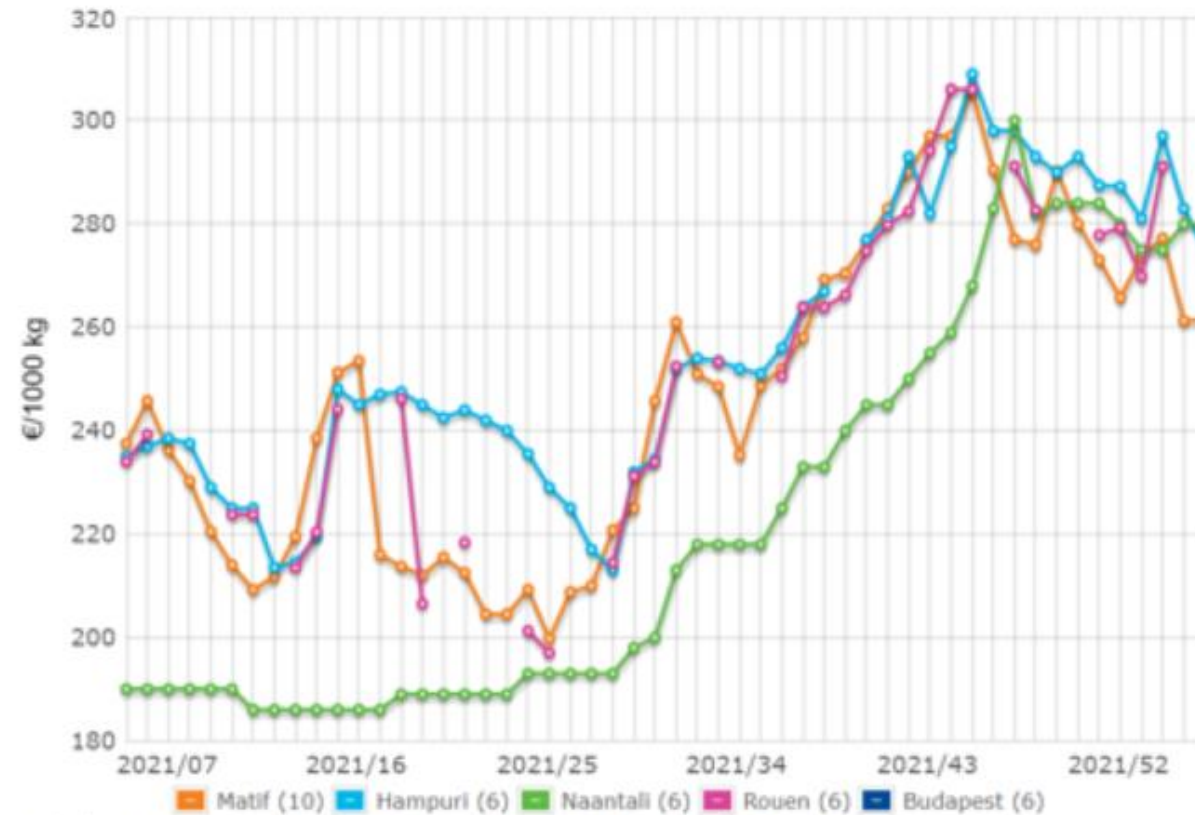

Vehnän hintanoteeraus on noussut viljapörsseissä viimeisen viikon sisällä kymmeniä euroja per tonni.

Myös futuurihinnat ensi syksyille ovat korkeita.

→ Lisää viljelyhalukkuutta

Leipävehnän hintanoteerauksia EU-maissa

Lähde: Luonnonvarakeskus, Maataloustuotteiden EU-hintaseuranta.

Johtopäätökset 1

- Hintasuhteiden muutos kurittaa alkuvaiheessa erityisesti kotieläintuotantoa nousevien rehukustannusten muodossa
- Kasvinviljely- ja kotieläintiloilla painaa vielä viime kesän niukka sato kuivuudesta johtuen
- Panosten poikkeuksellinen kallistuminen, mutta myös viljan ja valkuaiskasvien kallistuminen luo epävarmuutta
- Rajusti nousevat viljan ja valkuaisen hinnat luovat tukijärjestelmiä parempia kannusteita viljelylle

→ Ruoan hinta nousee vääjäämättä

Johtopäätökset 2

- Suomen tapauksessa lyhyellä aikavälillä kalliin polttoaineen ja kalliin lannoitteen tilanteessa panokset tulee käyttää siellä, mistä niille saadaan paras vaste
- Viljelypanosten saatavuus- ja hintatilanne loppuvuonna ja vuonna 2023 on suurin epävarmuutta nyt aiheuttava markkinatekijä kasvinviljelyssä
- Tuotantopanosten saatavuus kesästä 2022 eteenpäin seuraavaa vuotta kohti on keskeisin huoltovarmuuskysymys
- Arvioiden mukaan lannoitetta on riittävästi tämän vuoden tuotantoa varten
- Lannoiteraaka-aineiden saatavuus ja isot hintaheilahdukset aiheuttavat suuren epävarmuuden vuoden 2023 tarpeisiin